

سفیران کتاب در مدرسه‌ها

گزارش مراسم تجلیل از دانش‌آموزان کتاب‌خوان برتر سراسر کشور

در دومین جشنوارهٔ دانایی و توانایی، سالن قلم کتابخانهٔ ملی

انتخاب شدند.

در این فرایند دانش‌آموزان کتابی را که از سوی وزارت آموزش و پرورش معرفی شده بود، مطالعه کردند، آزمون دادند و نفرات برتر مدرسه انتخاب و به منطقه معرفی شدند. در مناطق آموزش و پرورش به نفرات شرکت‌کننده دو کتاب معرفی شد. نفرات برتر با آزمون شناخته شدند و به مرحلهٔ استانی راه یافتند. در مرحلهٔ استانی تعداد کتاب‌ها به سه جلد افزایش پیدا کرد و پس از آزمون استانی، در نهایت نفرات برتر هر استان معرفی شدند. از هر استان هشت نفر به‌عنوان برگزیده انتخاب شدند که چهار دانش‌آموز پسر و چهار دانش‌آموز دختر از پایه‌های هشتم، نهم، دهم و یازدهم متوسطه به مرحلهٔ نهایی و کشوری راه یافتند. در مرحلهٔ کشوری چهار کتاب به انتخاب خود دانش‌آموزان مطالعه می‌شود. تفاوت این مرحله با مرحله‌های قبلی آن است که در این مرحله آزمونی برگزار نمی‌شود و به جای آن کارگاه‌های کتاب‌پژوهی برگزار می‌شوند.

معاونت پرورشی در حال ایجاد سامانهٔ رصد کتاب‌هاست تا براساس نیاز دانش‌آموزان، کتاب در اختیار آنان قرار دهد. اکنون ۱۱۶ میلیون کتاب در کتابخانه‌های مدرسه‌ها داریم. در این دوره ۳۲ مروج و رابط فعال کتاب و کتاب‌خوانی از استان‌ها دعوت شده‌اند و به همراه دانش‌آموزان، ۳۰۰ نفر شرکت‌کننده در این دوره حضور دارند».

بعد از سخنرانی آقای رضانی میان برنامه‌ای اجرا شد و کتاب «پرندهٔ روح» اثر میکال اسننیت با ترجمهٔ اکرم حسن، کتاب برگزیدهٔ شورای کتاب در سال ۱۳۸۰، روخوانی شد. سپس یکی از برندگان از استان قم به شرح سیر مطالعاتی خود در این دوره پرداخت و کتاب «من روز یکشنبه به دنیا آمدم» را تحلیل کرد. دانش‌آموز دیگری کتاب «نقطه» نوشتهٔ پیتراچ، رینولدز با ترجمهٔ اکرم حسن را روخوانی کرد.

در ادامه، خانم اشرف بروجردی، رئیس کتابخانهٔ ملی و آقای

آقای علی رضانی، مدیر کل فرهنگی و هنری وزارت آموزش و پرورش، در ابتدای مراسم ضمن خوشامدگویی به مسئولان و شرکت‌کنندگان از ایجاد «سامانهٔ رصد کتاب» براساس نیاز دانش‌آموزان خبر داد و گفت: «ما در حالی این دوره از جشنواره را در این مکان فرهنگی برگزار می‌کنیم که برای رسیدن به هدف‌های متعالی که دانش‌آموزان بتوانند مطالعه کنند، از نظر فضا و امکانات مدرسه در سختی هستیم و بودجهٔ کافی نداریم. یکی از دغدغه‌های جدی معاونت پرورشی و فرهنگی این است که این مشکلات حل شوند. زیرا اگر کتاب‌خوانی در مدرسه‌ها احیا نشود، در کشور نیز پا نمی‌گیرد. امیدواریم در سال تحصیلی جدید بیشتر دانش‌آموزان در این جشنواره مشارکت کنند. اگر کتاب و کتاب‌خوانی در مدارس احیا نشود مطمئناً این فرهنگ در جامعه نیز نهادینه نمی‌شود.

بودجهٔ اختصاص یافته به موضوع کتاب و کتاب‌خوانی ناکافی است. ۵۰۰ هزار نفر در مسابقات کتاب‌خوانی در سال تحصیلی گذشته مشارکت کردند. هرچند این آمار نسبت به آمار کل دانش‌آموزان رضایت‌بخش نیست، اما نسبت به سال قبل از آن حدود ۲۰۰ هزار نفر افزایش داشته و این موضوع امیدوارکننده است. آغاز کار این جشنواره در آبان ۱۳۹۶ کلید خورد و کارگروهی با همکاری «مؤسسه منادی تربیت»، داوران، نویسندگان، روان‌شناسان و زبان‌شناسان با هدف انتخاب کتاب‌های مناسب برای دانش‌آموزان شروع شد تا بر انتخاب کتاب نظارت داشته باشند و با کمترین خطا کتاب مناسب در اختیار دانش‌آموزان قرار گیرد.

صدای کتاب‌خوانی در آموزش و پرورش شنیده نمی‌شود. انتظار داریم شما دانش‌آموزان سفیران کتاب در مدرسه‌ها باشید. مسئولان آموزش و پرورش نظارت کافی بر انتخاب کتاب‌ها داشتند و کتاب‌ها با کمترین آسیب در اختیار دانش‌آموزان قرار گرفت. دانش‌آموزان در مرحلهٔ اول با خواندن یک کتاب، در مرحلهٔ بعد با خواندن دو کتاب در منطقه، و در استان با خواندن سه کتاب

یکی از
محوری‌ترین
برنامه‌های
آموزش و پرورش
در اداره کل
فرهنگی
هنری توجه به
مقوله کتاب و
کتاب‌خوانی است

در ۵۰ هزار مدرسه دایر شده است تا هر مدرسه در هفته کتاب یک نمایشگاه داشته باشد. ۳۰۰ هزار کلاس در دوره ابتدایی ۲۲۰ هزار کتابخانه کلاسی دارند. در سال ۱۳۹۱ به ازای هر دانش‌آموز ۶ کتاب داشتیم، اما در سال ۱۳۹۶ حدود ۹/۵ کتاب داریم؛ یعنی ۵ میلیون کتاب به مدرسه‌ها تزریق شده است. جشنواره تقدیر از مؤلف دانش‌آموز و معلم را نیز در دستور کار داریم.

کتاب‌های موجود در مدرسه‌ها نیازمند بازبینی و وجین کردن هستند. موانعی در راه توسعه کتابخانه‌ها وجود دارد و امروز کتاب به آسانی در دسترس همه نیست. هیچ سرانه‌ای برای توسعه کتابخانه‌ها در مدرسه‌ها نداریم و در این خصوص نیازمند مساعدت والدین و خیرین هستیم. براساس سند تحول، مدرسه باید کانون فعالیت‌های محله باشد و کتابخانه‌ها می‌توانند این سیاست را محقق کنند.

خانم دکتر بروجردی هم اظهار داشت: «همه جامعه جزو خانواده بزرگ آموزش و پرورش است و این‌طور نیست که تنها بخشی از جامعه با آموزش و پرورش سروکار داشته باشد، لذا خانواده بزرگ آموزش و پرورش همه مردم ایران را شامل می‌شود و پدران، مادران و فرزندان که در وادی دانش گام برمی‌دارند، جزو این خانواده هستند.

آموزش و پرورش در جای جای ایران فعال است و سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران این آمادگی را دارد تا دانش‌آموزان بتوانند از این فرصت پیش آمده بهره‌مند شوند. معتقدم دانش‌آموزان کشتزاری هستند که اندیشه را معنا می‌بخشند و می‌توانند رشد و شکوفایی را برای آینده سرزمین به ارمغان آورند. همه افرادی که کار آموزش را بر عهده دارند حتی در دورترین نقاط کشور، در بخش هدایتگری فعالیت می‌کنند.»

ایشان در پاسخ به سؤالی در مورد سرانه مطالعه در ایران گفت: «برای تعیین سرانه مطالعه ابتدا باید هدف مطالعه مشخص شود، اما تاکنون کار تحقیقی دقیقی در این زمینه انجام نشده است. معیار مشخص سرانه مطالعه به افراد بستگی دارد و مطالعه آزاد هر فرد بیانگر این سرانه است. دانش‌آموزان باید اهمیت بیشتری به مطالعه بدهند و پس از مطالعه یک کتاب، اطلاعات آن را به دیگران منتقل کنند. البته می‌توانند کتابی را که مطالعه کرده‌اند نیز به دیگری بدهند تا او هم مطالعه کند.»

در ادامه از دانش‌آموزان براساس استان‌ها تقدیر به عمل آمد.

علیرضا کاظمی، معاون متوسطه، در قالب یک کلاس درس با حضور دو دانش‌آموز دختر و دو دانش‌آموز پسر به سخنرانی پرداختند و در پایان به سؤال‌های این دانش‌آموزان پاسخ دادند. آقای کاظمی گفت: «یکی از محوری‌ترین برنامه‌های آموزش و پرورش در اداره کل فرهنگی هنری توجه به مقوله کتاب و کتاب‌خوانی است. در هیچ دین و آیینی به اندازه دین اسلام به علم‌آموزی توجه نشده است. در قرآن کریم آیات بسیاری در خصوص اهمیت علم‌آموزی آمده است و اولین آیه‌ای که بر پیامبر اکرم نازل شد، بر علم‌آموزی تأکید داشته و مبتنی بر دانایی و توانایی است. توجه به کتاب‌خوانی یکی از شاخص‌های مهم توسعه است. این امر نشان می‌دهد که برای پیشرفت هر کشوری میزان توجه به این حوزه بسیار اهمیت دارد. کتاب سرچشمه جوشان دانایی و توانایی هر کشور است. البته کشور ما برای توسعه فرهنگ کتاب و کتاب‌خوانی با چالش‌هایی مواجه است.

در ادامه این برنامه، وی به سؤال‌های دانش‌آموزان حاضر در جشنواره پاسخ داد. در پاسخ به این سؤال که: آیا می‌توان در ساعات کلاس درس ساعتی برای مطالعه آزاد در نظر گرفته شود، گفت: «هدف اصلی و فلسفه آموزش و پرورش، کتاب و کتاب‌خوانی است. بنابراین اگر در مدرسه ساعتی به مطالعه اختصاص پیدا کند، منصفانه نیست؛ چرا که دانش‌آموز باید در لحظه لحظه زندگی خود با کتاب پیوند بخورد.

تجهیز کتابخانه‌های کلاسی در دوره‌های ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم در دستور کار است. البته دارالقرآن‌ها و کانون‌های فرهنگی تربیتی ما نیز کتاب‌های مناسبی برای استفاده دانش‌آموزان دارند.»

ایشان با اشاره به انعقاد تفاهم‌نامه‌هایی در حوزه پیوند دانش‌آموزان با کتاب گفت: «پیشنهاد این دانش‌آموز که در برنامه درسی ملی یک ساعت برای مطالعه در نظر گرفته شود، ایده خوبی است و مرجع قانونی آن شورای عالی است و ما پیگیری خواهیم کرد. البته به پیشنهاد وزیر محترم آموزش و پرورش دو ساعتی از برنامه درسی برای آموزش مهارت‌ها در نظر گرفته شده است. فعلاً می‌توان از آن به‌عنوان ساعت مطالعه نیز استفاده کرد. باید کاری کنیم که دانش‌آموز همواره در خانه و جامعه با کتاب مرتبط باشد. لذا دنبال توسعه و تجهیز کتابخانه‌ها هستیم.»

ایشان از افزایش سرانه کتاب از چهار سال قبل تاکنون، از ۴ جلد به بیش از ۹ جلد کتاب خبر داد و گفت: «۵۰ هزار نمایشگاه کتاب

